

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΤΡΙΤΗ 4 ΙΟΥΛΙΟΥ 2006
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΛΑΤΙΝΙΚΑ
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. Μετάφραση

Όταν το παρατήρησαν αυτό οι ληστές, πλησίασαν την πόρτα, αφού πέταξαν μακριά τα όπλα τους, και με δυνατή φωνή ανήγγειλαν στο Σκιπίωνα – απίστευτο να το ακούς! – πως είχαν έρθει για να θαυμάσουν την ανδρεία του. Όταν οι δούλοι μετέφεραν τα λόγια αυτά στο Σκιπίωνα, αυτός διέταξε να ανοίξουν τις πόρτες και να τους οδηγήσουν μέσα. Οι ληστές προσκύνησαν τις παραστάδες της πόρτας σαν ιερό ναό και φίλησαν με πάθος το δεξί χέρι του Σκιπίωνα. Αφού τοποθέτησαν μπροστά στην είσοδο δώρα τα οποία οι άνθρωποι συνηθίζουν να προσφέρουν στους αθάνατους θεούς, γύρισαν στον τόπο τους (στα λημέρια τους).

Μήπως ήρθα σε εχθρό και είμαι αιχμάλωτη στο στρατόπεδό σου; Σε τέτοιο σημείο με κατάντησε η μακρόχρονη ζωή και τα δυστυχισμένα γηρατεία μου, ώστε να σε δω πρώτα εξόριστο και ύστερα εχθρό; Πώς μπόρεσες να λεηλατήσεις αυτή τη χώρα που σε γέννησε και σε ανάθρεψε; Δε σου πέρασε η οργή, όταν εισέβαλες στα σύνορα της πατρίδας σου;

B. Παρατηρήσεις

1.α. quod : quae

incredibile : incredibilia

haec : hoc

homines : homo

deis immortalibus : deo immortalis

hostem : hostium

castris tuis : castra tua

1.β. sanctum: sanctius, sanctissimum

cupide: cupidius, cupidissime

infelix: infelicior, infelicissima

2.α. venerati sunt: venerari, veneratum iri, veneratos esse, veneratos fore

2.β. animadverterunt : animadvertatur

venisse : veneremus

rettulerunt : referunto

intromitti : intromissum iri

iussit : iubebatis

solent : soliti essent

posuissent : ponetur

traxit : tracti estis

viderem : vidissent

potuisti : poteras

genuit : gignendum

3.α. voce : είναι αφαιρετική του τρόπου στο *nuntiaverunt*
se : είναι υποκείμενο στο απρφ. *venisse* (λατινισμός)
Scipionis : είναι γενική κτητική στο *dextram*
deis : είναι αντικείμενο στο απρφ. *consecrare*
captiva : είναι κατηγορούμενο στο *sum*
in castris : είναι εμπρόθετος προσδιορισμός της στάσης σε τόπο στο *sum*
populari : είναι τελικό απαρέμφατο, αντικείμενο στο *potuisti*

3.β. Haec postquam domestici Scipioni rettulerunt:
Haec postquam a domesticis Scipioni relata sunt.

3.γ. (Praedones), cum ante vestibulum dona posuissent, domum reverterunt:
(Praedones), ante vestibulum donis positis, domum reverterunt.

4.α. -Quod ut praedones animadverterunt: δευτερεύουσα χρονική πρόταση ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στα *appropriaverunt* και *nuntiaverunt*. Πρόταξη του *quod* για έμφαση / εισάγεται με το χρονικό σύνδεσμο *ut* και εκφέρεται με οριστική (παρακειμένου) γιατί εκφράζει το προτερόχρονο στο παρελθόν.
-Ut primum exsulem deinde hostem te viderem: δευτερεύουσα συμπερασματική πρόταση ως επιρρηματικός προσδιορισμός του αποτελέσματος στο *trahit*, εισάγεται με τον συμπερασματικό σύνδεσμο *ut* και εκφέρεται με υποτακτική, γιατί το συμπέρασμα στη λατινική είναι υποκειμενική κατάσταση, και μάλιστα χρόνου παρατατικού, γιατί εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου, το *trahit*. Ισχύει η ιδιομορφία στην ακολουθία των χρόνων γιατί το αποτέλεσμα είναι ιδωμένο τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή (συγχρονισμός κύριας και δευτερεύουσας) και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής του.

4.β. Num ad hostem veni [...]? : Ευθεία ερώτηση ολικής άγνοιας, εισάγεται με το ερωτηματικό μόριο *num* γιατί η απάντηση που περιμένουμε είναι αρνητική.

4.γ. Qui potuisti populari hanc terram, quae te genuit atque aluit ?
Mater filium interrogavit qui potuisset populari illam terram, quae illum genuisset atque aluisset.